3.Технічний регламент затвердження типу сільськогосподарських та лісогосподарських тракторів, їх причепів і змінних причіпних машин, систем, складових частин та окремих технічних вузлів. URL:https: //zakon. rada. gov. ua/laws/show/1367-2011-%D0%BF#Text.

4. Технічний регламент щодо складових частин і характеристик колісних сільськогосподарських та лісогосподарських тракторів. URL: https: //zakon. rada.gov.ua/laws/show/1368-2011-%D0%BF#Text.

5. «Про внесення змін до деяких законів України щодо здійснення функцій технічного регулювання у сфері агропромислового комплексу». і машинобудування для агропромислового комплексу». Закон України № 2296-IX від 21 травня 2022 року. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2296-20#Text.

УДК 551.583.2-044.332

ШЕЛЯГ І. А., ЛОБАНЬ Є.С., магістранти
Науковий керівник – **ГРИНЧУК Ю. С.**, д-р екон. наук, професор
Білоцерківський національний аграрний університет

АДАПТАЦІЯ ДО ЗМІН КЛІМАТУ: ПРОБЛЕМИ І ПЕРСПЕКТИВИ

Адаптацією до кліматичних змін є пристосування людських або природних систем до очікуваних чи фактичних кліматичних впливів або ж їх наслідків. Вона допомагає зменшити шкоду і використати можливості, такі як створення нових додаткових робочих місць або економія коштів, що використовуються задля ліквідації наслідків НС.

Ключові слова (Keywords): кліматичні зміни, адаптаційна політика, модернізація, зона ризику, ерозія грунтів, надзвичайні ситуації.

Адаптаційні заходи щодо кліматичних змін мають різні формати та форми реалізації. Вони залежать насамперед від унікальності контексту країни, регіону або ж громади. Не існує універсального вирішення для тієї чи іншої проблеми. Адаптація у своїх проявах варіюється між: створенням систем раннього попередження циклонів, побудовою засобів захисту від повені і переходом на посухостійкі культури.

Адаптація може відбуватися на довільному рівні суспільства, починаючи з особистості та закінчуючи національним та міжнародним рівнями.

На Конференції сторін у 2010 році (COP16) був створений Комітет з адаптації. Його головна мета – сприяння здійсненню активних і послідовних заходів із адаптації. Варто зазначити, що для кожної країни важливим є створення своєї адаптаційної політики. Так як прояви кліматичних змін іноді дуже різняться, то заходи і політики адаптування повинні розроблятися із урахуванням конкретних особливостей тої чи іншої країни або галузі.

Гарними прикладами з адаптації до кліматичних змін є: побудова і підвищення рівня дамб задля захисту від повеней; адаптація будівельних норм до кліматичних умов майбутнього та екстремальних погодних явищ; розвиток посухостійких сільськогосподарських культур; створення систем раннього попередження різноманітних циклонів.

Наприклад, у місті Арнем, що в Нідерландах, уряд та решта небайдужих людей поставили собі ціль - зняти 10% асфальтового покриття і замінити його на газони, кущі та дерева протягом наступних 10 років. Це означатиме, що 90% дощової води зможе вільно потрапляти в ґрунт, що запобігатиме затопленню

тротуарів і доріг у періоди сильних злив. До того ж, зелені зони сприяють незначному зменшенню температури в певному радіусі [1].

Дерева чи газони також можуть висаджуватись на дахах будівель. В Данії ще у 2010 році вирішили, що модернізовані будинки і новобудови з пласкими дахами повинні озеленюватись. Лише в Копенгагені уже нараховують більш як 40 подібних об'єктів.

Мабуть найважливішим наслідком зміни клімату є підвищення рівня моря. Деякі острівні держави, до прикладу, Фіджі, Кірібати, Маршалові острови вже піддаються значному впливу в результаті збільшення рівня моря. Такі європейські країни, як Британія, Нідерланди, Греція, також перебувають в зоні ризику.

Ще одним доречним прикладом адаптації є використання поєднання мангрових лісів владою Фіджі. Вони, за рахунок надпотужної кореневої системи взмозі ефективно нівелювати енергію хвиль і захищати грунт від різного роду ерозії. Серед альтернативних способів – будівництво морських стін, котрі також можуть убезпечити місцевих жителів у період надзвичайних ситуацій.

Україна, підписавши Рамкову конвенцію ООН про кліматичні зміни, зобов'язалась адаптуватися до змін клімату. Саме тому питання адаптації мають включатися і враховуватись в національну стратегію та програму розвитку економіки держави. Країна мусить підтримувати постійне оновлення оцінок моделювання змін клімату у мабутньому та проводити ефективну адаптацію до можливих наслідків для секторів економіки, територіальних громад та екосистем природи [2].

У співпраці з німецько-українським агрополітичним діалогом у сфері адаптації до кліматичних змін було створено проект Стратегії адаптації до зміни клімату лісового, сільського і рибного господарств в України до 2030 року включно. Стратегія ставить за мету створення умов для радикального підвищення продуктивності та ефективності даних господарств.

Для того, аби попередити спеку в деяких містах створюються блакитні або ж зелені зони – висаджуються кущі, дерева і газони; відновлюються річки; створюються фонтани та озера. До прикладу, в Києві встановлюють дерев'яні рамки, котрі розпилюють воду і допомагають перехожим охолодитись під час надмірної спеки. А от у Львові така громадська організація, як «Плато», збудувала цілий дощовий садок, аби уповільнити процес застоювання води на дорогах поблизу будинків. Також на стіні будівлі небайдужі активісти висадили саджанці винограду і плюща, котрі через певний час сприятимуть так званому вертикальному озелененню стіни та запобігатимуть її перегріванню.

В умовах сьогодення, Україна знаходиться у першій двадцятці країн світу, що найбільше забруднюють атмосферу викидами парникових газів. Національний екологічний центр України намагається контролювати діяльність Українського уряду та здійснювати вплив на його рішення стосовно скорішого впровадження певних кліматоохоронних програм [3].

Зміни у кліматі внаслідок глобального потепління чинять великий вплив на сільське господарство. Покращення практик управління ризиками, що пов'язані з кліматичними змінами та адаптація систем захисту рослин та рослинництва вцілому до змін у погодних умовах, є пріоритетними напрямами агровиробництва.

Сьогодні можемо із твердою впевненістю зазначити, що значні кліматичні зміни уже відбуваються. За відсутності активних дій з нашого боку, невдовзі

зможемо наблизитися до межі, після якої зупинити глобальну зміну клімату вже буде неможливо. Життя на Землі у майбутньому опиниться під загрозою існування.

Ми мусимо пам'ятати правила, що роблять нас повноцінною частиною нового «зеленого» світу:

- зберігайте природні ресурси та енергію, а водночас – і власні кошти;
- надавайте перевагу велосипедам/самокатам, пішим прогулянкам та громадському електротранспорту – зведіть користування автомобілем до мінімуму;
- намагайтеся вживати локальні екологічні продукти;
- купуйте речі та товари із низьким вуглецевим слідом;
- генеруйте та споживайте власну «зелену» енергію;
- спонукайте політиків до активних дій «за» клімат;
- об'єднуйтеся з громадськими організаціями для досягнення першочергових кліматичних цілей.

Список літератури

4. Мельник Л. Г. «Зелена» економіка (досвід ЄС і практика України у світлі III і IV промислових революцій): підручник / Суми: Університетська книга, 2019. 463 с.

5. Маркевич К., Омельченко В. Глобальні енергетичні тренди крізь призму національних інтересів України. / Аналітична доповідь. – Київ: Заповіт, 2016. 118 с.

6. Проданець Б. І. Особливості адаптації інфраструктури міста при кліматичних змінах. Енергоефективність в галузях економіки України: зб. матеріалів Міжнародної науково-технічної конференції 12-14 листопада / Вінницький НТУ. Вінниця, 2019. С. 235-236.

УДК: 334

ЯКОВИШИН Я.В., магістрант
Науковий керівник – **ШЕМІГОН О.І.**, канд. с.-г. наук
Білоцерківський національний аграрний університет

ДО УПРАВЛІННЯ ПІДПРИЄМНИЦЬКОЮ ДІЯЛЬНІСТЮ

Звернуто увагу на те, що підприємництво в Україні, попри свій досить юний вік, має неабиякий вплив на формування ВВП країни. Наголошено на впливі окремих негативних чинників на останній, особливо війни з росією*.

Ключові слова: підприємництво, малий і середній бізнес, управління, втрати, розвиток.

Підприємництво – це безпосередня самостійна, систематична, на власний ризик діяльність по виробництву продукції, виконанню робіт, наданню послуг з метою отримання прибутку, яка здійснюється фізичними та юридичними особами, зареєстрованими як суб'єкти підприємницької діяльності у порядку, встановленому законодавством[1].

Підприємництво є соціально-економічним інститутом і невід'ємним складником господарської системи країни. Відповідно до цих положень підприємницька діяльність є узаконеною формою господарювання.

Термін розвитку українського підприємництва налічує лише декілька десятиліть, тому ця соціально-економічна категорія потребує глибоких теоретичних досліджень, чіткого визначення місця цього явища в суспільстві та державі, виокремлення пріоритетів та шляхів розвитку з метою подолання економічних та соціальних негараздів і кризових суспільно-економічних